

Setkání k aktuálnímu stavu projednávání akce Silniční okruh kolem Prahy (SOKP)

1. 2. 2018, 18:00, zasedací místnost ÚMČ Praha 20

Přítomni:

Občané: K. Klímová, J. Hampl, H. Čížková, J. Čížek, M. Vacek, E. Vrbová, P. Uzel, K. Karhanová, E. Tůmová, M. Blahovec, M. Smolík, M. Patrovský, P. Rittenauer, H. Moravcová, R. Stára, M. Herian, E. Březinová, L. Tomsová, J. Jukl, L. Stýblo, B. Stýblová, J. Kočí st..

Zástupci IPR Praha: M. Zděradička, P. Hák

Mediátor: P. Mašek, RealCouching s.r.o.

K setkání vyzvala Mgr. Karolína Klímová, předsedkyně komise Rady MČ Praha 20 pro projekt Zdravé město Horní Počernice a Místní agendu 21, ze své vlastní iniciativy a s vyžádanou podporou koordinátorky projektu Zdravé město Horní Počernice L. Tomsové. Cílem schůzky bylo získat aktuální informaci o stavu projednávání silničního okruhu kolem Prahy a poskytnout prostor k výměně informací a názorů mezi skupinami, které se v Horních Počernicích aktivně angažují v procesu jeho projednávání. Průběh a závěry schůzky budou veřejně dostupné na www.zdravehornipocernice.cz ve formě audio záznamu a zápisu.

V rámci pozvánky byl navržen program, ke kterému přítomní nevznesli připomínky.

Program:

1. Aktuální informace o stavu projednávání SOKP a výhled do budoucna – přesné trasování SOKP, rozdělení na etapy, harmonogram realizace, stav projednávání jednotlivých etap (Ing. M. Zděradička, IPR Praha)
2. Blok - vystoupení jednotlivých aktivních skupin z Horních Počernic
3. Dotazy, diskuze
4. Hledáme odpovědi na společné otázky

1. Informace k aktuálnímu stavu projednávání silničního okruhu kolem Prahy

M. Zděradička, IPR Praha:

- v Plánu mobility pražské aglomerace (nově připravovaný strategický dokument hlavního města Prahy (dále jen HMP) v oblasti dopravy) byl vnější silniční okruh kolem Prahy identifikován jako nejpotřebnější stavba chybějící v Praze, jejíž hlavní tři funkce nejsou jen převádění tranzitu, ale rozvádění zdrojové cílové dopravy, když se jede z regionu do města, anebo propojení vnějších částí Prahy;
- skutečnost, že není dokončen silniční okruh, přivádí dopravu do vnitřního města;
- rozlišují se:
 - a) městský okruh (investorem stavby je Odbor strategických investic Magistrátu HMP, v této chvíli byl pověřen Radou HMP k zahájení výběrového řízení na zhotovitele projektové dokumentace - fáze následující po splnění podmínky EIA v roce 2011) městský okruh je silnice pro motorová vozidla;
 - b) aglomerační „okruh“ (soustava silnic převážně II. třídy propojujících lokální centra ve Středočeském kraji, investorem stavby je Středočeský kraj, momentálně se řeší především propojení D7 a D8 s obchvatem Kralup – vyvedlo by dopravu z dokončené části městského okruhu na vnější okruh, ale obec Tuchoměřice podala žalobu na Zásady územního rozvoje (dále jen ZÚR) Středočeského kraje, na jihovýchodě Středočeský kraj začíná s přípravou úseku mezi Úvaly a Říčany – problém s napojením aglomeračního okruhu na SOKP u Pacova);
 - c) tzv. alternativní, neboli regionální varianta Silničního okruhu kolem Prahy – na východě do velké míry kopíruje trasu aglomeračního okruhu, ale není zanesena v územním plánu ani v ZÚR;

- d) Silniční okruh kolem Prahy (dále jen SOKP): vnější pražský okruh, který taky prošel změnami v pojmenování (silniční okruh kolem Prahy, expresní silniční okruh); pražský okruh je kategoricky stavba dálniční, celková délka 83 km – nyní hotovo cca 1/2, dělí se na etapy (stavby), investorem je Ředitelství silnic a dálnic (dále jen ŘSD), HMP se v případě stavby 511 a přeložky I/12 zavázalo k podpůrné investici dalších kompenzačních opatření (vegetační pásy, zemní valy)
- nyní se řeší stavba 511 (kladné stanovisko EIA z 2017, nejpokročilejší stadium přípravy, memorandum obcí a městských částí (dále jen MČ) podporující stavbu) a přeložka silnice I/12 (Českobrodské) na východ od Úval až ke křižovatce u Běchovic,
 - severní část úplně chybí - stavba 518 + 519 (propojuje Ruzyni přes Suchdol k Březiněvsi a 520 na severovýchodě (od Horních Počernic ke křižovatce u Březiněvsi) – situace je tady trošku odlišná než na stavbě 511, zde v současné době není žádná vydaná dokumentace k územnímu rozhodnutí, znovu se připravuje řízení EIA, projednávání je oproti úseku 511 velmi pozadu;
- SOKP je napadán u správního soudu, HMP (neboť má dle zákona o hlavním městě Praze též postavení kraje) musí podle stavebního zákona (úprava z roku 2007) pořizovat jak územní plán (dále jen ÚP), tak ZÚR (v podstatě krajská úroveň ÚP, ale převážně zaměřené na infrastrukturu, Praha má od roku 2011 – byly soudně napadeny hned po schválení kvůli SOKP, Nejvyšší správní soud SOKP vymazal ze ZÚR, pak byly aktualizovány znovu se SOKP v roce 2014, znovu napadeny, ale vznesené kasační stížnosti již vyhověno nebylo a SOKP byl v ZÚR potvrzen, v současné době je SOKP opět soudně napaden, ale řízení je přerušeno, neboť souběžně běží řízení v této věci kvůli pražskému letišti, nemohou být současně vedeny dvě při ve stejné záležitosti),
 - platný ÚP Prahy je z roku 1999, na jaře 2018 by se měl začít projednávat nový územní plán Prahy (tzv. metropolitní plán);

M. Blahovec: Magistrát HMP málo tlačí na dokončení pražského okruhu, horizont 15 let k dokončení je příliš vzdálený. V roce 2006 jsme chtěli alternativní napojení na mladoboleslavskou dálnici, aby nájezd nebyl pouze skrz Horní Počernice, od té doby se průjezd individuální automobilové dopravy Náchodskou ještě zvýšil na 30 tis vozidel.

H. Moravcová: Jaký je předpoklad dokončení staveb 518 a 519? Na 520 se teď dělá studie, proběhlo nějaké jednání?

M. Zděradička: V roce 2001 se předpokládalo zprovoznění stavby 511 v roce 2011; není to technicky příliš náročná stavba; od té doby byly tři pokusy o vydání ÚR a dvě žaloby, současný odhad zprovoznění je 2024-2025. Na severu se bude mj. mírně měnit ÚP, dokončení do roku 2030 je velmi optimistický odhad.

R. Stára: jaká je situace kolem Suchdola?

M. Zděradička: Při umísťování staveb je zásadní, aby byly uvedeny v územně-plánovací dokumentaci. Severní část SOKP vede částečně po území Středočeského kraje a v územně-plánovací dokumentaci v této chvíli zanesena není – existuje ale dohoda o aktualizaci (vlození SOKP), která by měla být schválena a provedena do dvou měsíců (tj. 1. čtvrtletí 2018). Část u Suchdola – původně mělo být řešeno tunelem, o stávajícím mostu se diskutovalo, nyní se znova projektuje (konkrétní podoba ještě není jasná), ale trasování zůstává tak, jak je uvedeno v ZÚR a ÚP. Varianta, že by přemostění bylo realizováno více na sever, byla předmětem posuzování EIA a byla posléze jedním ze záchytných bodů tzv. regionální varianty okruhu, Středočeský kraj ale absorboval do své územně-plánovací dokumentace variantu SOKP.

J. Hampl: Jaký dopad bude mít okruh na Horní Počernice?

M. Zděradička: EIA obsahuje posouzení dopadů na životní prostředí vč. dopravního modelu, součástí řešení dopadů zprovoznění SOKP jsou i další dopravní stavby mimo řešené území (MÚK Beranka, Hornopočernická spojka - Klánovická spojka, propojení ulice Ve Žlábku a MÚK Beranka formou změny ÚP

– je podepsáno memorandum mezi HMP, ŘSD a Středočeským krajem o společném investování). Dopravní modely budou součástí EIA i na severní části okruhu, a to ve větší pečlivosti.

M. Blahovec: Horní Počernice nemají přímý nájezd na Jižní spojku (510), dokončení stavby 511 sem stáhne ještě další dopravu a dokonce se uvažuje o zrušení části nájezdu u benzinové pumpy u Hartenberské. Jak se bude řešit nájezd/výjezd pro občany Horních Počernic?

M. Zděradíčka: na SOKP nelze aplikovat stejná pravidla jako na řešení běžné komunikace dálničního typu, mj. v ohledu hustoty křižovatek - SOKP je specifická komunikace a pak by přestal sloužit tomu území, kterým prochází, a přestal ho napojovat;; Ministerstvo vnitra ČR se snažilo o zrušení křižovatky na Černém mostě, tuto úpravu ale odmítlo Ministerstvo dopravy ČR, Ministerstvo vnitra dále odmítlo křižovatku u Dolních Počernic; další křižovatka ve hře je MÚK Bystrá, která je ale v bezprostřední blízkosti křížení s Vysočanskou radiálou.

2. Blok – formulace postoje jednotlivců/skupin, které se angažují v procesu projednávání SOKP v Horních Počernicích:

M. Smolík: postoj Horních Počernic je nejednoznačný, navenek nejasný; jak daleko je s projednáváním tzv. regionální varianta?

M. Zděradíčka: ohledně existující dokumentace – bylo zadáno několik studií, na studii zadanou ŘSD existuje oponentní posudek ČVUT, IPR doporučil HMP přiklonit se k variantě SOKP; ohledně zakotvení v územně-plánovací dokumentaci, která je nutnou podmínkou k umístění stavby – není nijak zakotven v územně-plánovací dokumentaci (dále jen ÚPD) Středočeského kraje a není ani vůle tak učinit.

M. Smolík: Přestaňme se hádat a zaměřme se na jednu společnou variantu.

M. Blahovec: odpor proti dokončení okruhu je kvůli stažení dopravy na 510 a hlukovým poměrům a také z malé ochoty investora začlenit účinná (i když drahá) kompenzační opatření – např. zakrytí komunikace atp., jednak tím, že se rozhoduje „o nás bez nás“ – viz např. výstavba obrovské komerční/skladové zóny, která Horní Počernice zatěžuje nadměrnou dopravou; Ministerstvo vnitra ČR si osobuje práva, která mu nepatří, např. rozhodovat o umístění křižovatek na okruhu (viz příklady v zahraničí – omezení nejvyšší povolené rychlosti, časté křižovatky umožňující využívat okruh i pro místní – nikoliv jen pro tranzitní dopravu). **Dostavba nerespektuje požadavky (městské části); když už nám byla stavba vnucena a nemáme možnost tomu zabránit, tak alespoň požadujeme ji udělat tak, aby byla pro obyvatele přijatelná, tzn. protihluková stěna a slušný přístup obyvatelům Horních Počernic na tu spojku, maximálně možná technická opatření.**

J. Hampl: Stále neznáme dopady okruhu na Horní Počernice. Před tím, než se něco rozhodne, je potřeba se seznámit s dopady realizace okruhu na Horní Počernice, neboť se očekávají výrazné nárůsty intenzit dopravy a jako jediné reálné (ve smyslu fungující) opatření může být třeba alternativní (vnější) trasa okruhu. Reálné dopady nejsou známe a nejsou řádně hodnoceny. V různých dokumentacích jsou uvedeny různé údaje. Přestože realizace 511 bude mít na Horní Počernice dopady a byl by zákonný důvod zařadit HP mezi dotčená území, HP v rámci EIA 511 hodnoceny nijak nebyly. **Je třeba reálně zhodnotit dopady okruhu na Horní Počernice a z toho vycházet.**

M. Blahovec: 511 samotná dopady nemá, ale doprava, která se v důsledku realizace 511 stáhne na 510, dopady mít bude. V podstatě to (vyhodnocení dopadů 511) trošku obešli. Negativní dopady 511 se projeví na 510.

M. Herian: Pražský městský výbor KDU-ČSL přijal v lednu 2018 usnesení, že by měly být stavby SOKP i regionální varianta posuzovány stejně a byla vybrána varianta, která nejméně zasáhne obyvatele a bude finančně nejvýhodnější. Respektive, aby ta regionální varianta byla posouzena podle stejných kritérií. Dneska tady zaznělo, že nějaké studie byly, něco není, něco bylo posuzováno podle nějakých plánů, něco podle něčeho jiného. Ať odborníci posoudí obě varianty stejně, říká se tomu multikriteriální hodnocení, to může být hotové za rok za dva. Moje otázka jako starousedlíka, který tu žije padesát let, je: Ten okruh je v kategorii dálnice nebo ne? Kudy půjdou kamiony, přes 510 nebo budeme mít v Říčanech stopku a kamiony pojedou zpátky na Brno? Kolik

tady bude kamionů? Je důležité si uvědomit, že pražský silniční okruh je tzv. TEN-T silnicí, která je tranzitní trasou pro kamiony. Nedokážu si představit, že na této silni se omezí rychlost na 80 km. **Měli bychom požadovat shodné multikriteriální hodnocení SOKP i tzv. regionální varianty a pak vybrat tu, která méně zatíží ŽP a zdraví obyvatel v okolí.**

R. Stára: Tragické je, že realizace severní část okruhu je v nedohlednu. Doprava k nám přichází už nyní, kvůli dokončení úseku 511 se moc nezmění – očekávaný nárůst dopravy bude přicházet s postupným nárůstem počtu aut. Pro odstranění tranzitu z Náchodské jsou klíčové např. MÚK Beranka a následné usměrnění dopravy na hlavní tah mimo Horní Počernice. **Měli bychom se snažit dobudovat stavbu 511 a vydobýt pro Horní Počernice to nejlepší možné v rámci reálných možností.** Otázka na M. Zděradičku: Počítá HMP s investicí do nadstavbových kompenzačních opatření u stavby 510 stejně jako u stavby 511?

H. Moravcová: Jižní spojka (okruh) již tady existuje, auta tam stojí. Otázka na M. Zděradičku: Je možné podmínit souhlas a spolupráci s dobudováním stavby 510 a 511 v plné kapacitě například tím, že bude SOKP dobudován celý a v určité rovině bude i aglomerační okruh? Je možné ho (SOKP) podmínit tím, že nezanikne MÚK Chlumecká a vznikne MÚK Bystrá, budou realizována další dopravní opatření (např. MÚK Beranka, nadstandardní kompenzační opatření – částečné zakrytí komunikace lomenými bariérami atd.)? **MČ Praha 20 je již nyní extrémně exponovaná vůči radiálním dopravním tahům a pražský okruh po dostavbě jí dále významně přitíží – budeme bojovat za co nejlepší řešení pro Horní Počernice, ale v rámci reálných možností. Nechceme skončit jako koncový bod nedobudovaného okruhu, na kterém se hromadí tranzit evropského významu a doprava z poloviny Středočeského kraje a nemůže dál. Chceme záruky, že bude akce koordinována tak, aby k tomu nedošlo.**

E. Březinová: Pokud je hlavní současný argument pro dobudování úseků 510 a 511 to, že je třeba ulevit Spořilovu, kdo zaručí, že tato neúnosná doprava neskončí v Horních Počernicích na dalších 20 let? Situace na části SOKP tomu nasvědčuje. **Není řešením přesunout problém ze Spořilova do Horních Počernic. Souběžně s projednáváním SOKP by mělo začít projednávání tzv. regionální varianty.**

3. Diskuze

K. Klímová: Funkcí tzv. aglomeračního okruhu je vyvést místní dopravu ze sídel ve Středočeském kraji – pro tento účel má odpovídající parametry a je veden v blízkosti těchto sídel; využití trasování aglomeračního okruhu pro rozšíření pro tranzitní kamionovou dopravu není možné právě z důvodu vedení těchto silnic v blízkosti sídel – dotčené obce takovou změnu nedovolí; protože toto využití není zakotveno v ÚPD, není možnost je k tomu přimět. Silniční okruh kolem Prahy je první podmínkou udržitelného řešení dopravy v Praze – není politická vůle/odvaha jít směrem, který by řešením okruhu odsunul o několik desítek let.

E. Březinová: Není pravda, že všichni politici souhlasí se SOKP, např. ANO na počátku svého volebního období se SOKP nesouhlasila.

J. Hampel: Nemusí platit, že když Horním Počernicím vznikne realizací 511 nějaký problém, že se tento problém realizací severní části okruhu vyřeší. Úsek 510 může být problémem sám o sobě, kvůli nedodržení norem se dle EIA 510 čeká snížení plynulosti a bezpečnosti na tomto úseku a dle odhadů intenzit a tvrzení o kapacitách v EIA 511 by ani nemusela být jeho kapacita dostatečná. Toto by mělo být řešeno.

M. Smolík: Bylo by dobře provést opatření, která lze udělat hned (např. protihlukové zábrany u D11) a souběžně řešit další věci. Bylo by potřeba vytvořit expertní skupinu, která by identifikovala vhodná opatření a navrhla harmonogram jejich realizace.

E. Tůmová: Harmonogram budování okruhu lze zřejmě stěží odhadnout vzhledem k žalobám atd., ale samotné dokončení 511 a 510 jen přesune problém ze Spořilova do Horních Počernic. Domnívám se ale, že tzv. regionální varianta není reálnou možností řešení pro Silniční okruh kolem Prahy.

M. Zděradička reaguje na položené otázky un bloc: Je zapotřebí konstruktivního vyjednávání s ŘSD a IPR je připraven v tomto MČ podpořit. Podle mého názoru není možné regionální variantu okruhu postavit nikdy – bylo

by třeba protlačit do ZÚR Středočeského kraje a do ÚP dotčených obcí, přesvědčit i HMP, aby na tom spolupracovalo, což je nesmírně dlouhý proces i v případě, že by s tím tyto strany souhlasily; domnívám se, že s tím souhlasit nebudou. Naprosto souhlasím s tím, že by měl být okruh dobudován celý, jeho neúplnost plodí problémy. Harmonogramy realizace SOKP existují, ale neustále se mění v závislosti na vyvstalých problémech s výkupem pozemků atd. Je třeba si uvědomit, že jakákoliv obec ve Středočeském kraji (bez ohledu na počet obyvatel) má před stavebním zákonem stejné postavení jako milionové hlavní město. Bylo by ideální, kdyby existoval územně-plánovací dokument pražské metropole, který by koordinoval rozvoj obcí společně s Prahou, ale neexistuje.

L. Stýblo: Souhlasím s p. Blahovcem i p. Stárou, že je třeba vyjednávat s cílem co nejlepších kompenzačních opatření místo stavění vzdušných zámků – TOP09 byla vždy toho názoru, že tzv. regionální varianta reálná není a nikdy nebyla.

Otázka na M. Zděradičku: Jak je možné zasáhnout do ÚP ve věci stavby 510, je možné to změnit?

M. Zděradička: Při vyjednávání není šťastné, když vyjednávač za MČ chce dosáhnout ústupků (např. nadstandardní kompenzační opatření) a současně podává žaloby.

H. Moravcová: alespoň s námi někdo začal mluvit, to se před tím nedělo.

M. Smolík: Vyjednával jsem s ředitelem ŘSD o tom, kdy budou vyměněny a doplněny protihlukové zábrany při D11 – nikdo mi nedokázal odpovědět i přesto, že oprava D11 má startovat na jaře 2018. Tuto příležitost by bylo trestuhodné propást.

R. Stára: Stát (ŘSD) není obecně příliš úspěšný při jednání o pozemcích – nelze očekávat, že by se mu to povedlo v případě regionální varianty okruhu.

J. Hampl, otázka na M. Zděradičku: Uvažuje Praha o tom, že by doplnila kompenzační opatření u stavby 510 podobně, jako se k tomu chystá u stavby 511? Úspěch Běchovic v tomto bodě pochází z toho, že neustupovaly. Nešťastným příkladem může být Jesenice – ustoupila a své problémy nemá doteď vyřešeny. Je třeba vytvářet nátlak, jinak se s námi nikdo bavit nebude.

M. Zděradička: Pokud vím, tak se zatím Praha k takovému kroku nechystá. To je právě otázka možného vyjednávání. Běchovice nevyjadřovaly nesouhlas se stavbou, ale vyjednávaly.

M. Blahovec: Existuje nějaká možnost přimět vládu, aby nebyla tak liberální v přístupu ke kamionové dopravě?

M. Zděradička: tento problém profit vs. dopady na ŽP řeší celá Evropa.

4. Hledáme odpovědi na otázky

Kde jsou příležitosti současné situace pro Horní Počernice?

- Přítomní se shodli: vyjednávat, tj. uplatnit Zásady dopravní politiky MČ Praha 20 (bude v 02/2018 předložen Zastupitelstvu MČ Praha 20) jako soupis požadavků na HMP vzhledem k tomu, že Horní Počernice budou dostavbou okruhu významně zasaženy;
- spolupracovat se Středočeským krajem a dle možností podporovat opatření vedoucí k převedení co největší části dopravy na aglomerační okruh, který bude bez zákazu kamionů;
- vyjednávat i s dalšími zainteresovanými stranami (kromě ŘSD také MD ČR a HMP) o ústupcích, které jdou i za opatření v dopravě.

J. Hampl: při vyjednávání o kompenzacích/ústupcích nutnost určení priorit, co je nezbytné a co je benefit, aby se místo kompenzace problému nezískaly jen ústupky, které problémy z dopravy nevyřeší.

H. Moravcová, otázka na M. Zděradičku: Můžeme dostat nějaké záruky týkající se podmíněnosti staveb?

M. Zděradička: nástrojů je víc – podmínka/závazné stanovisko v EIA, která se promítá do územního rozhodnutí, územní plán připouští podmíněnost pro určité věci v podobě etapizace, ale celkově je nutno říci, že jediná závazná věc je ta, kterou schválí Zastupitelstvo HMP.

M. Smolík: Podmíněnost staveb se v reálu stejně nedodrží, viz Blanka.

Je reálné zformovat vyjednávací skupinu, která by ve věci okruhu vyjednávala s dalšími stranami za Horní Počernice?

L. Stýblo: Skupina by měla být složena ze zástupců politických stran zastoupených v Zastupitelstvu MČ Praha 20 a ze spolků, které se v této věci aktivně angažují.

Přítomní se shodli:

- je nutno se o to pokusit;
- úvodní schůzka skupiny, stanovení vyjednávací strategie, přenášení informací a připomínkování postupu skupiny do zastoupených politických stran prostřednictvím zástupců ve vyjednávací skupině;
- členové skupiny musí mít mandát vyjednávat za Horní Počernice, což spolky nemají, je ale potřeba je přizvat;
- případné vytvoření vyjednávací skupiny je třeba otevřít jako bod programu na jednání Zastupitelstva MČ;
- přítomní zastupitelé jsou ochotni tuto záležitost otevřít na jednání Zastupitelstva a vyzvat ke zformování vyjednávací skupiny, která by měla mandát vyjednávat za MČ Praha 20;
- skupina musí být důvěryhodná pro druhou stranu – tj., že dosažené dohody budou i ze strany MČ plněny.

R. Stára, dotaz na H. Moravcovou: Existuje stále ještě pracovní skupina kolem kasační stížnosti městských částí? Nebude problém ve vyjednávání fakt, že se MČ Praha 20 angažuje aktivně v této skupině?

H. Moravcová: Účelem kasační stížnosti nebylo bojovat proti okruhu, ale prosazovat jeho regionální variantu – později se na tuto platformu navázaly lobistické skupiny, od kterých se MČ Praha 20 distancovala. Zapojeným městským částem bylo advokátní kanceláří doporučeno, aby se nepřidávaly k žalobě, ale pracovní skupina existuje, zúčastňuje se jednání (např. úsek 520).

Jaký je následující krok?

Přítomní se shodli:

- pokusit se sestavit na půdě Zastupitelstva vyjednávací skupinu, zařadit tento návrh na program nejbližšího jednání 26. 2. 2018;
- téma k diskusi: najmout neutrálního odborníka na dopravu, který by v rámci skupiny plnil roli odborného poradce.

M. Vacek: Pro spolky a Ty ostatní je nepřijatelné, když se říká, že to nejde jinak a lze realizovat jen jednu variantu. Varianty se musí projednat všechny, protože jsme tady dnes slyšeli: „jen červený okruh a přesto nejede vlak“. To takto nejde, není možné se bavit o jedné variantě, musí být alternativa, musí to být pro všechny přijatelné a rovnocenné, jinak s tím spolky souhlasit nebudou a nebudou jednat. Výsledná realizace je věc jiná.

Zapsala: K. Klímová

Byly doručeny a do textu vloženy v plném rozsahu připomínky J. Hampla, M. Heriana, M. Smolíka, L. Stýbla a M. Vacka.